

vtgentibus hinc atque illinc fluctibus solueretur, nō mortē metuens, sed ne vacuus mysterij exiret ē vita, quos initiatos esse cognouerat, ab his diuinum illud fidelium sacramentū poposcit, non vt curiosos oculos infereret arcanis, sed vt fidei suæ consequeretur auxilium. Etenim ligari fecit in oratio, & orarium inuoluit in collo, atque ita se deiecit in mare, non requirens de nauis compage resolutam tabulam cui supernatans iuuaretur, quoniam fidei solius arma quaesierat. *Tom. 3. in oratione funebri de obitu fratris.*

*Satyrus Am-
brosij frater
quia Eucharis-
tiam ligari fe-
cit in oratio,
nō nisi sub pa-
nis specie como-
municare pos-
tuit.*

CAPVT SEPTIMVM
De Sacrificio Missæ.

I. *Visibile aliquod sacrificium in noua lege Deo offerendum, idq̄, esse, quod in Missa offertur, sanctissimum illud Eucharistiæ sacrificium.*

NON prætereamus etiam sanctū Laurentium, qui cū videret Sixtum Episcopū suum ad martyrium duci, flere cœpit, non passionem illius, sed suam remanſionem. Itaque his verbis appellare cœpit: *Quò progredieris sine filio pater? quò Sacerdos sancte, sine Diacono properas? Numquam sacrificium sine ministro offerre cōsueueras. Quid in me ergo displicuit pater? Num degenerem probasti? Experire certe, vtrum idoneum ministrū elegeris. Qui commisit dominici sanguinis consecrationem, cui consummandorū confortium sacramentorum, huic confortiū tui sanguinis negas? Tom. 1. lib. 1. Offic. Cap. 41.*

*Sixtus num-
quam sacrifici-
um sine mis-
ministro offerre
cōsueuerat.*

Noli (Theodosium Imp. appellat) peccato tuo aliud peccatum addere, vt vsurpes, quod vsurpasse multis officit. Ego certe in omnibus alijs licet debitor pietati tuæ, cui ingratus esse non possum, quam pietatem multis Imperatoribus præferebā, vni adæquabam.

Ambrosius sacrificium offerre Theodosio presente nõ fuit ausus, quod ipseus mādato mul- ti ciues Thesi salomencenses trucidati essent.

quabam. Ego, inquam, causam in te contumaciæ nullam habeo, sed habeo timoris, offerre nõ audeo sacrificium, si uolueris assistere. An quod in vnus innocentis sanguine non licet, in multorũ licet? Non puto. Postremo scribo manu mea quod solus legas. Ita me Dominus ab omnibus tribulationibus liberet, quia non ab homine, neque per hominem, sed aperre mihi interdictum aduerri. Cũ enim essem sollicitus, ipsa nocte qua proficisci parabam, uenisse quidem uisus es ad Ecclesiam, sed mihi sacrificiũ offerre non licuit. *Tom. 3. lib. Epist. 5. Epist. 28.*

Quoniam omnibus epistolis fere solícite quæris de Ecclesia, accipe quid agatur. Postridie quã accepilitteras tuas, quibus significaueras, quod te exagitant somnia tua, moles inquietudinum grauium cœpit moueri. Nec iam portiana, hoc est, extramurana Basilica petebatur, sed Basilica noua, hoc est, intramurana, quæ maior est. Conuenerunt me primo principes uirtutũ, uiri comites consistoriani, ut & basilicam traderem, & procurarem ne quid populus turbatum moueret. Respondi quod erat ordinis, templum Dei tradi à Sacerdote non posse. Acclamatum est sequenti die in Ecclesia, etiam præfectus eò uenit, cœpit suadere ut basilica portiana cederemus. Populus reclamauit. Ita ¶ tum discessum est, ut intimaturum se Imperatori diceret. Sequenti die, erat autem Dominica, post lectiones atque tractatum dimissis catechumenis symbolum aliquibus competebus in baptisterijs tradebam basilica. Illic nuntiatum est mihi comperto quod ad portianã basilicam de palatio decanos misissent, & uela suspenderent, populi partem eò pergere. Ego tamen mansi in munere, missam facere cœpi. Dum offero, raptum cognoui à populo Castulum quendam, quẽ presbyterũ dicerent Arriani. Hunc autem in platea offenderant transeuntes. Amarissime flere, & orare in ipsa oblatione Deum cœpi, ut subueniret, nec huius sanguis in causã Ecclesiæ fieret, certe ut meus sanguis

¶ nunc

Post lectiones & tractatũ in Missa dimittebantur Catechumeni

Ambrosius sacrificiũ Missæ peragit.

sanguis pro salute non solum populi, sed etiam pro
 ipsis impijs effunderetur. Quid multa? Missis pre-
 sbyteris & diaconibus eripui iniuria virum. *Tom. 3.*
lib. Epist. 5. Epist. 33.

Illa erga nobis expetenda, in quibus perfectio, in
 quibus veritas est. Umbra in lege, imago in Euange-
 lio, veritas in cœlestibus. Ante agnus offerebatur,
 offerebatur vitulus, nunc Christus offertur, sed of-
 fertur quasi homo, quasi recipiens passionem, & of-
 fert se ipse quasi sacerdos, vt peccata nostra dimit-
 tat. Hic in imagine, ibi in veritate, vbi apud Patrem
 pro nobis quasi aduocatus interuenit. *Tom. 1. lib. 1. Of-
 fic. Cap. 48.*

*Christus quo-
 tidie offertur
 quasi homo,
 quasi recipiens
 passionem, vt
 peccata no-
 stra dimittat.*

Memoria nostra puella, dudum nobilis in secu-
 lo, nunc nobilior Deo, cum virgeretur ad nuptias à
 parentibus & propinquis, ad sacrosanctum altare con-
 fugit. Quò enim melius virgo recurreret, quàm vbi
 sacrarium virginitatis offertur? *Tom. 1. lib. 1. de Virgi-
 nibus, sub finem.*

*Sacrarium vir-
 ginitatis Chris-
 tus in altari
 offertur.*

Quanta Domine Iesu Christe cordis cõtritione,
 & lacrymarum fonte, quanta reuerencia & tremore,
 quanta corporis castitate, & animi puritate istud di-
 uinum & cœleste sacrificium est celebrandum, vbi
 caro tua in veritate sumitur, vbi sanguis tuus in ve-
 ritate bibitur, vbi summa imis iunguntur, vbi adest
 præsentia sanctorum Angelorù, vbi tu es Sacerdos
 & sacrificium mirabiliter & ineffabiliter cõstitutus.
Et post pauca : Peto Domine clemenciam tuam, vt de-
 scendat super hunc panem & calicem istum plenu-
 do diuinitatis tuę. Descendat etiam Domine illa san-
 cti Spiritus tui inuisibilis forma, & incomprehen-
 sibilis maiestas, sicut quondam in parum hostias de-
 scendebat, qui & oblationes nostras corpus & san-
 guinem tuum efficiat, & me indignum Sacerdotem
 tuum doceat tantum tractare mysterium, ita vt plã-
 cide ac benigne sacrificium suscipias de manibus me-
 is, ad salutem omnium tam viuorum quàm defun-
 ctorum. *Tom. 4. precatone prima preparante ad Missã.*

*Oratio Ama-
 brosj qua sac-
 rificaturus
 vti solebat.*

*In Missæ sacri-
 ficio Christus
 est Sacerdos
 & sacrificium.*

*Spiritus san-
 ctus oblatiões
 nostras efficit
 corpus & san-
 guinem Christi.*

Verumtamen in imagine pertransit homo: sed & frustra conturbatur. Theaurizat, & ignorat cui congregabit ea.] Vidimus principem Sacerdotū ad nos venientem, vidimus & audiuimus offerentem pro nobis sanguinem suum: sequamur, vt possumus, Sacerdotes vt offeramus pro populo sacrificium: et si infirmi merito, tamen honorabiles sacrificio: quia

Christus etsi nō videtur offerri, tamen ipse offertur in terris, quādo Christi corpus offertur. Imo ferri, tamē ipse offerre manifestatur in nobis, cuius sermo sanctificat sacrificium quod offertur. Tom. 4. in psal. 38. Apparuit autem illi Angelus stans à dextris altaris incensii.] Atque vtinam nobis quoque adolentibus altaria, sacrificiū deferentibus assistat Angelus, imo præbeat se vidēdum. Non enim dubites assistere Angelū, quando Christus assistit, Christus immolatur. Etenim pascha nostrum immolatus est Christus. Tom. 5. lib. 1. Comment. in cap. 1. Luca.*

Angeli Sacerdoti assistunt dum Christus immolatur.

* 1. Cor. 5.

* Leuit. 16.

* Per singulos annos eidem ipsis hostijs, quas offerunt indefinenter, numquā potest accedētes perfectos facere: alioqui cessassent offerri, ideo quod nullam haberent vltra quam conscientiam peccati, cultores semel mūdati. Sed in ipsis commemoratio peccatorū per singulos annos fit. Impossibile enim est sanguine taurorum & hircorum auferri peccata.] Vna est, inquit, ista hostia: illę autē multę sunt. Propterea enim nec fortes erant, quia multę. Quid autē opus erat multis, dic mihi, vna sufficiente? Proinde quod multę & semper offerebantur, ostendit nunquam eos purgari. Sicut enim medicamentū quando fuerit forte, & salutis efficax, & valens cunctā valetudinem repellere, semel impositū totum operatur. Si ergo semel impositum totum operatum fuerit, ostendit eius virtutem, vt non vterius apponatur. Si vero semper apponitur, manifestum indicium est minus illud præualuisse. Medicamenti quippe virtus illius est, vt semel apponatur, & nō frequenter. Sic etiam hic, qua ratione eidem sacrificijs semper cu-

per curabantur. Si enim omnibus essent liberati peccatis, nequaquam per singulos dies offerret quis sacrificia. Proinde commemoratio peccati fuit, non absolutio, quia quotidie iisdem purgabantur hostijs etiã & ipsi sacerdotes, & populus pariter. In Christo, e contrario semel oblata est hostia potens ad salutem sempiternam. Quid ergo nos? nõnne per singulos dies offerimus? Offerimus quidem, sed recordationem facientes mortis eius, & vna est hæc hostia, non multæ. Quomodo vna est, & non multæ quia semel oblata est in sancta sanctorum. Hoc autem sacrificium exemplar illius est, id ipsum semper offerimus, nec nunc quidem alium agnum cras, alium hodie, semper id ipsum. Proinde vnum est hoc sacrificium. Alioquin hac ratione quoniam multis in locis offertur, multi Christi sunt? nequaquam: sed vnus vbique est Christus, & hic plenus existens, & illic plenus, vnum corpus. Sicut enim qui vbique offert, vnum corpus est, & non multa corpora: ita etiã & vnum sacrificium. Pontifex enim noster ille est, qui hostiam mundantem nos obtulit. Ipsam offerimus & nunc, quæ tunc oblata quidem consumi non potest. Hoc autem quod nos facimus, in commemorationem fit eius quod factum est. Hoc enim facite, inquit, in mei commemorationem. Non aliud sacrificium, sicut pontifex, sed ipsum semper offerimus, magis autem recordationem sacrificij operamur. Tom. 5. in cap. 10. Epist. ad Hebr.

*Offerim⁹ nos
quotidie Chri
stum recorda
tionem facien
tes mortis eius
& vna eadē
que est nubi o
minus hostia.
Sacrificiū no
strum exema
plar est in cru
ce peracti.*

*In commemo
rationē Chri
sti offerimus
sacrificiū cor
poris & san
guinis eius.*

*II. Sanctam Eucharistiam Ambrosij sententia,
oblationem, sacrificium, victimam
atque hostiam esse.*

Vis scire quia verbis celestibus cõsecratur? Accipe quæ sunt verba. Dicit Sacerdos: Fac nobis, inquit, hanc oblationem ascriptam, rationabilem, acceptabile: quod est figura corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi. * Qui pridie quàm

*Christi corpus
oblato est a
scripta, ratio
nabilis, & ac
ceptabilis.
* Marci 14.*

Lucæ 22.

1. Cor. 11.

pateretur, in sanctis manibus suis accepit panē, respexit ad cœlū, ad te sancte Pater omnipotens eterne Deus, gratias agens: benedixit, fregit, fractūque Apostolis suis & discipulis suis tradidit dicens: Accipite, & edite ex hoc omnes. Hoc enim est corpus meum, quod pro multis confringetur. Similiter etiā calicem post quā cœnatum est, pr̄ die quām pateretur accepit, respicit ad cœlum, ad te sancte Pater omnipotens eterne Deus, gratias agens: benedixit, Apostolis & discipulis suis tradidit dicens: Accipite, & bibite ex eo omnes, hic est enim sanguis meus.

In memoriam

passionis, ab inferis resurrexisti et in cœlum ascensionis Christi offeritur hostia immaculata, rationabilis & incruenta corporis & sanguinis eius. Per manus angelorum deferatur in cœlū sacrificiū nostrū ut quondā iusti Abel, patriarche Abrahæ & sacerdotis Melchisedech.

Tom. 4. lib. 4. de Sacramen. Cap. 5.

Deinde quantum sit sacramentum cognosce, vide quid dicat: Quotiescumque hoc feceritis, toties commemorationem mei facietis, donec iterum adueniam. Et Sacerdos dicit: Ergo memores gloriosissimæ eius passionis, & ab inferis resurrectionis, & in cœlum ascensionis, offerimus tibi hanc immaculatam hostiam, rationabilem hostiam, incruentam hostiam, hunc panem sanctū, & calicem vitæ æternæ: & petimus & precamur ut hanc oblationem suscipias in sublimi altari tuo per manus Angelorū tuorum, sicut suscipere dignatus es munera pueri tui iusti Abel, & sacrificiū patriarchæ nostri Abrahæ, & quod tibi obtulit summus sacerdos Melchisedech.

Tom. 4. lib. 4. de Sacramen. Cap. 6.

Peto Domine clementiam tuam, ut descendat super hunc panem & calicem istum plenitudo diuinitatis tuæ. Descendat etiam Domine illa sancti Spiritus tui inuisibilis forma, & incomprehensibilis maiestas, sicut quondam in patrū hostias descendebat, qui & oblationes nostras corpus & sanguinem tuū efficiat, & me indignum Sacerdotem tuum doceat tantum tractare mysteriū, ita ut placide ac benigne sacrificium suscipias de manibus meis ad salutem omnium tam viuorū quā defunctorum. *Tom. 4. præcatione prima preparante ad Missam.*

Tu es sacerdos in æternum secundum ordinē Melchisedech.

chisedech.] Christus Sacerdos est propter carnem *Christus sacer*
 quam assumpsit, aut propter victimam quam pro *dos est ppter*
 bis offerrebat à nobis susceptam, id est, carnem & san *carnē quā asu*
 guinem: de qua victima ipse in Euangelio ait: *Ni- *sumsit, aut po*
 si manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis *pter victimā*
 eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Sed *quā pro nobis*
 in ista carne & sanguine nihil cruētum, nihil corru- *obtulit à no-*
 ptibile mens humana cōcipiat: ne, sicut dicit Apo- *bis susceptam*
 stolos, qui corpus Domini indigne māducat, iudi- ** Ioan. 6.*
 cium sibi manducet. *Tom. 5. in cap. 5. Epist ad Hebræos.*

*III. Offerre corpus & sanguinem Christi,
 non esse idem quod Christum nobis
 ad manducandum dari.*

Media nocte surgebam ad confitendum tibi su-
 per iudicia iustitiæ tuæ.] Hæc diligenter in-
 tende, prudēter intellige, solcite require. Non per-
 functorie ista dicuntur, sed diuina tibi mysteria de-
 clarantur. Præueni & tu insidias tentatoris, instaure
 prius cœlestis conuiuium. Indictum est ieiunium, ca-
 ue ne negligas. Et si te fames quotidianum cogit ad
 prandium, vt imemperantia declinet ieiunium, ta-
 men cœlesti magis te seruato conuiuio. Non epulæ
 paratæ extorqueant vt cœlestibus sis vacuus sacra-
 mentis. Differ aliquantulum, non longe finis est di-
 ei: imo plerique sunt eiusmodi dies, vt statim meri-
 dianis horis adueniendum sit in Ecclesiam, canendi
 hymni, celebranda oblatio. Tunc vtique paratus as-
 siste, vt accipias tibi munimentum, vt corpus edas
 Domini Iesu, in quo remissio peccatorum est, post u-
 latio diuine recōciliationis & protectionis græniæ. *Iesu.*
Tom. 4. Serm. 8. in psal. 118.

III. Sacrificiū Missæ à Melchisedech significatū.

Hesternus sermo noster ac tractatus vsque ad
 sancti Altaris sacramēta deductus est. Et cog- *Figura sacrifi-*
 nouimus sacramentorum istorum figuram Abrahæ *cij nostri est*

*sacrificiū quod
obtulit Melchisedech.
Heb. 7.*

*Non est plus
figura quam
veritas.*

*Sacerdotiū A.
aronis perijt,
Melchisedech
vero perpetu-
um est.*

temporibus præcessisse, quando obtulit sacrificium sanctus Melchisedech, neque initium neque finē habens dierum. Audi homo quid dicat Paulus Apostolus ad Hebræos. Vbi sunt, qui Filium Dei dicunt esse de tempore? De Melchisedech dictū est, quia neque initium, neque finem dierū habet. Si Melchisedech non habet initium dierū, num Christus habere potuit? Sed non est plus figura quam veritas. Vides ergo, quia ipse primus & nouissimus. Primus, quia auctor est omnium. Nouissimus, non quod finem inueniat, sed quod vniuersa concludat. Diximus ergo, quod in altari constituatur calix & panis. In calicē, inquit, mittitur vinum. Et quid aliud? Aqua. Sed tu mihi dicis: Quomodo ergo Melchisedech panem & vinum obtulit? Quid sibi vult admixtio aque? *Tom. 4. lib. 5. de Sacrament. Cap. 1.*

Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.] Huius ordinem sacrificij (corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi) per mysticā similitudinem Melchisedech iustissimus Rex instituit, quando Domino panis & vini fructus obtulit. Cōstat enim pecudum victimas perijisse, quæ fuerūt ordinis Aaron, non Melchisedech: sed hoc manere potius institutum, quod toto orbe in sacramentorū erogatione celebratur. *Tom. 5. in cap. 5. Epist. ad Hebr.*

V. Sacrificiū Missæ à Christo Domino institutū.

Quanta Domine Iesu Christe cordis contritio-
ne, & lacrymarum fonte, quanta reuerentia &
tremore, quāta corporis castitate, & animi puritate
itud diuinum & celeste sacrificium est celebrandū,
vbi caro tua in veritate sumitur, vbi sanguis tuus in
veritate bibitur, vbi summa imis iungūtur, vbi adest
præsentia sanctorū Angelorum, vbi tu es Sacerdos
& sacrificium mirabiliter & ineffabiliter cōstitutus.
Quis digne hoc celebrare poterit, nisi tu Deus omni-
potens feceris offerentē dignum? Scio, & verescio,
& ipsum pietati tuæ confiteor, quia non sum dignus
acce-

accedere ad mysterium tantum propter nimia peccata mea, & infinitas negligētias meas. Sed scio veraciter & credo ex toto corde, & ore confiteor, quia potes me dignum facere, * qui solus potes mundum * Job 6. facere de immundo conceptum semine, de peccatoribus facere iustos & sanctos. Per hanc omnipotentiam tuam te rogo, vt concedas mihi peccatori hoc cœleste sacrificium celebrare cum timore & tremore, cum cordis puritate, & lacrymarum fonte, cum letitia spiritali, & cœlesti gaudio. Sentiat mens mea dulcedinem beatissimæ præsentia tuæ, & excubias sanctorum Angelorum tuorū in circuitu meo. Ego enim, Domine, memor venerandę passionis tuæ accedo ad altare tuum, licet peccator, vt offeram tibi sacrificium, quod tu instituisti, & offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra. Tom. 4. *Christus in s̄ta tuit & offerri præcepit sacrificiū corporis & sanguinis sui.*

precatōne prima preparante ad Missam.
Per singulos annos eisdem ipsis hostijs, quas offerunt indefinenter, nūquam potest accedentes perfectos facere &c. } Pontifex noster ille est, qui hostiā mundantem nos obtulit. Ipsam offerimus & nunc, quæ tunc oblata quidem consumi non potest. Hoc autem quod nos facimus, in commemorationē fit eius quod factum est. * Hoc enim facite, inquit, in mei commemorationem. Non aliud sacrificium, sicut pontifex, sed ipsum semper offerimus, magis autem recordationē sacrificij operamur. Tom. 5. in cap. 10. *Epist ad Hebræos.*

V I. Sacrificium Missæ vere propitiatorium esse, eiusque oblatione peccatorum veniam impetrai.

VMbra in lege, imago in Evangelio, veritas in cœlestibus. Ante agnus offerebatur, offerre- *Christus se*
batur vitulus, nunc Christus offertur, sed offertur *ipse offert in*
quasi homo, quasi recipiens passionem, & offert se *altari quasi*
ipse quasi Sacerdos, vt peccata nostra dimittat. Hic *Sacerdos, vt*

peccata nostra dimittat. in imagine, ibi in veritate, ubi apud Patrem pro nobis quasi aduocatus interuenit. *Tom. 1. lib. 1. Officior. Cap. 48.*

Remissio peccatorum significatur, cum offeritur sacrificium. Ergo tu audis quod quotiescūque offertur sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini, eleuatio Domini significetur, & remissio peccatorum: & pascuam istum vitæ non quotidianum assumis? Qui vulnus habet, medicinam requirit. Vulnus est, quia sub peccato sumus. Medicina est cælestis & venerabile sacramentum. *Tom. 4. lib. 5. de Sacram. Cap. 4.*

Christus in vltima cena instituit sacrificium in commemorationem sui pro salute nostra.

Ego Domine memor venerandę passionis tuę accedo ad altare tuum, licet peccator, vt offeram tibi sacrificium quod tu instituisti, & offerri præcepisti in cōmemorationem tui pro salute nostra. Suscipe ergo iitum quæso summe Deus, dulcissime Iesu Christe pro Ecclesia tuā sanctā, & pro cūcto populo tuo, quem acquisuisti sanguine tuo pretioso. Et quoniā me peccatorem inter te & eundem populum mediū esse voluisti, licet in me boni operis testimonium non agnoscas, officium dispensationis creditæ non recuses, nec per me indignum famulum tuum eorū salutis pereat pretium, pro quibus victima factus salutaris dignatus es esse redemptio. Profero ergo Domine (si dignaris propitius intueri) tribulationes plebium, pericula populorum, captiuorum gemitū, miseriam orphanorum, necessitates peregrinorum, inopiam debiliū, desperationes languentium, defectus senum, suspiria iuuenum, vota virginum, lamenta viduarum. Tu enim miseris omnium Domine, & nihil odisti omnium quæ fecisti. Memorare quæ sit substantia nostra, quia tu pater noster es, ne irascaris satis, neque multitudinem viscerum tuorū super nos contineas. *Et post pauca:* Rogo te Domine per ipsum sacrosanctum mysterium corporis & sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua pacimur & potamur, abluimur & sanctificamur, atque vnus tuæ summæque diuinitatis participes effici-mur, quatenus des mihi virtutes tuas sanctas, quibus

bus repletus bona conscientia ad altare tuum accedam, ita vt hæc cœlestia sacramenta efficiantur mihi salus & vita. *Tom. 4. precatione prima preparante ad Missam.*

VII. *Pro mortuis Missæ sacrificiū rite offerri.*

ET huic (Valentiniano) adhuc intercessionem *Pro Valenti-*
 ascisco, cui remuneratiōe præsumo? Date ma- *niano mortuo*
 nibus sancta mysteria. Pio requiem eius poscamus *orat, & sacri-*
 affectu. Date sacramenta cœlestia mysteria. Animā *ficiū offert*
 piam nostris oblationibus prosequamur. Extollit *Ambrosius.*
 e populi mecum manus in sancta, vt eo saltem mune-
 re vicem eius meritis repēdamus. Nec ego floribus
 tumulum eius aspergam, sed spiritum eius Christi
 odore perfundam. Spargāt alij plenis lilia calathis,
 nobis lilium est Christus. Hoc reliquias eius sacra-
 bo, hoc eius gratiam commēdabo. Numquam ego
 piorum fratrum separabo numerum, merita discer-
 nam. Scio quōd Dominum commemoratio ista con-
 ciliet, copula ista deletet. *Tom. 3. in oratione funebri*
de obitu Valentiniani Imp.

Rogamus etiam te sancte Pater pro spiritibus fi- *Spiritibus fide*
 delium defunctorum, vt sit illis salus æterna, ac per- *lium est salus*
 petua sanitas, gaudium & refrigerium sempiternum *æterna gaudi-*
 hoc magnum pietatis sacramentum. Domine Deus *um et refrige-*
 meus, sit illis hodie magnum & plenum gaudium de *rium hoc pies*
 te pane viuo, & vero, qui de cœlo descendisti, & das *tatis sacra-*
 vitam mundo de carne sancta & benedicta, agni vi- *mentum.*
 delicet immaculati, qui tollis peccatum mundi. Et
 potari de fonte pietatis tue, qui per lanceam militis
 de latere emanauit crucifixi Domini nostri, vt con-
 solati exsultent in laude & gloria tua sancta. Peto
 Domine clementiam tuam, vt descendat super hunc
 panem & calicem istum plenitudo diuinitatis tue.
 Descendat etiam Domine illa sancti Spiritus tui in-
 uisibilis forma, & incomprehensibilis maiestas, sicut
 quondam in patrum hostias descendebat, qui & ob-
 lationes nostras corpus & sanguinem tuum efficiat,

*Offertur Chri & me indignum sacerdotem tuum doceat tantum
 Eri corpus ad tractare mysterium, ira vt placide ac benigne sacri-
 salute omniu ficiam suscipias de manibus meis ad salutem omni-
 tam viuorum um tam viuorum quam defanctorum. Tom. 4. prece-
 quam mortu- tionem prima preparante ad Missam.
 orum.*

VIII. Angelos astare Sacerdoti, dum sanctif-
 simum Missa sacrificium Deo offert.

*Angeli assi-
 stunt Sacerdo-
 ti sacrificati.*

*Nō est dubiū
 Sacerdoti An-
 gelū assistere,
 dum Christus
 assistit, Chri-
 stus immola-
 tur.*

Quanta Domine Iesu Christe cordis contritio-
 ne, & lacrymarum fonte, quanta reuerentia &
 tremore, quanta corporis castitate, & animi purita-
 te istud diuinum & celeste sacrificium est celebra-
 dum, vbi caro tua in veritate sumitur, vbi sanguis
 tuus in veritate bibitur, vbi summa imis iunguntur,
 vbi adest presentia sanctorum Angelorum, vbi tu es
 Sacerdos & sacrificium mirabiliter & ineffabiliter
 cōstitutus. Tom. 4. preceatione prima preparate ad Missā.

Apparuit autem illi Angelus à dextris altaris in-
 censu. Atque vtinam nobis quoque adolentibus al-
 taria, sacrificium deferentibus assistat Angelus, imo
 præbeat se videndum. Non enim dubites assistere An-
 gelum, quādo Christus assistit, Christus immolatur.
 Etenim pascha nostrū immolatus est Christus. Nec
 verearis, ne torbetur cor tuum Angeli visionē. Tom.
 5. lib. 1. Comment in cap. 1. Lucē.

CAPVT OCTAVVM

De Cæremonijs & alijs ad Missam
 pertinentibus.

I. Vino in calice offerendo miscendā esse aquam.

Hesternus sermo noister ac tractatus vsque ad
 sancti altaris sacramenta deductus est. Et
 cognouimus sacramentorum istorum figu-
 ram Abraham temporibus præcessisse, quando obtulit
 sacrificium sanctus Melchisedech, neque in iurum
 necue